

Łukasz Skoczylas

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydział Socjologii
lukasz.skoczylas@amu.edu.pl
 <https://orcid.org/0000-0002-5946-2731>

Osiedle i jego mieszkańcy. Gospodarstwa domowe na poznańskiej Abisynii¹

Zarys treści: Artykuł przedstawia obraz poznańskiego osiedla Abisynia przez pryzmat wybranych charakterystyk jego mieszkańców. Abisynia składa się z domów jednorodzinnych, bliźniaków i tzw. willi miejskich. Analizę oparto na wynikach badań ankietowych gospodarstw domowych. Badania dotyczyły podstawowych kwestii związanych z zamieszkiwaniem, takich jak: liczba osób tworzących gospodarstwo domowe, liczba i rodzaj trzymanych zwierząt, używane środki transportu, aktywności podejmowane w najbliższej okolicy. Z analizy wynika, że Abisynia jest obecnie terenem wielofunkcyjnym, na którym jednak nadal dominuje funkcja mieszkaniowa. Wizerunek Abisynii jest bardzo spójny i w zasadzie niezmienny na przestrzeni lat: zamieszkują tutaj przedstawiciele wyższej klasy średniej. Bolączki osiedla są podobne do tych, które charakteryzują inne polskie osiedla: jest zbyt wiele samochodów, a infrastruktura publiczna w niektórych przypadkach podlega przyspieszonej degradacji.

Słowa kluczowe: socjologia miasta, osiedle, Poznań

Wprowadzenie

W socjologicznych studiach miejskich wyróżnić możemy wiele sposobów ujmowania miejskiej przestrzeni zamieszkiwania. Za najbardziej popularne uznaje się trzy tzw. orientacje lub szkoły: ekologiczną, kulturalistyczną i strukturalistyczną (Majer 2010, s. 89), choć liczba ta zależy od decyzji teoretycznych i metodologicznych poszczególnych badaczy. Jałowicki i Szczepański (2006) wyliczają ich aż sześć (chicagowską, kulturalistyczną, neoekologiczną, konwencjonalną, makrostrukturalną i strukturalno-funkcjonalną, humanistyczną), a Gans (2015) – tylko dwie (zorientowaną na ludzi i zorientowaną na rzeczy). Także w przypadku

¹ Badanie socjologiczne na terenie osiedla Abisynia/Kasztelanów zostało przeprowadzone na zamówienie Stowarzyszenia Mieszkańców „Abisynia” w Poznaniu. Projekt dofinansowany ze środków miasta Poznania oraz Fundacji Naukowej im. Floriana Znanieckiego.

badań nad miastem prowadzonych przez geografów społeczno-ekonomicznych pojawią się współcześnie dwa bieguny refleksji: neopozytywistyczny i humanistyczny (Sagan 2008, s. 114).

Orientacje proponowane przez Gansa dotyczą bardziej kwestii interpretacji i wskazywania najważniejszych dla zmiany społecznej kwestii, nie zaś warstwy badawczej, która w naukach społecznych dotyczy przede wszystkim (choć nie ogranicza się do tego) ludzi, ich relacji i aktywności. Uznać można, że dalece redukcjonistyczna perspektywa Gansa opiera się na zdroworoządkowym i obecnym w nauce od dawna podziale refleksji nad miastem na to, co społeczne, i to, co materialne. Wskazane wyżej szkoły naukowe próbowały na różne sposoby integrować te dwa podejścia. Uznać należy, że dziś poszukiwania te zatoczyły koło, a dla niektórych przynajmniej badaczy atrakcyjny staje się podział odwołujący się raczej do przedmiotu badań niż koncepcji teoretycznych i metodologicznych. Warto jednak zauważyć, że także współcześnie podejmowane są próby unifikacji tych podejść na nowe sposoby. Dobrym przykładem może być połączenie kwestii tożsamości miasta, będącej jedną z głównych sfer zainteresowania socjologii miasta orientacji humanistycznej, z refleksją dotyczącą relacji pomiędzy przedmiotami oraz dwutorowości relacji pomiędzy podmiotem i przedmiotem. Z tak przeprowadzonej analizy wynika śmiała teza o tożsamości miasta jako cesze przestrzeni miejskiej *per se*, nie zaś charakterystyce konstruowanej w relacji pomiędzy nią a człowiekiem (mieszkańcem, turystą) czy też przymiocie ludzkiego sposobu interpretacji przestrzeni (Madurowicz 2007, s. 48–50).

Traktując dwie orientacje wyróżnione przez Gansa jako punkty skrajne na osi, należy uznać, że badania będące podstawą napisania niniejszego tekstu znajdują się bliżej socjologii miasta zorientowanej na rzecz. Na dalszych stronach zajmuję się bowiem ilościowymi danymi dotyczącymi aktywności mieszkańców wybranego osiedla oraz posiadanymi przez nich zwierzętami i środkami transportu. Nie rozpatruję ich sposobów odbierania przestrzeni zamieszkania, ich wzajemnych relacji, obiegu kapitału czy dystrybucji prestiżu (przy czym kategorii klasy społecznej używam w tekście tylko dla celów opisowych). W interpretacji posłużę się jednak kategorią tożsamości osiedla, dzielnicy i miasta. Analiz przyjmujących podobne podstawy i dotyczących Poznania oraz okolic jest więcej (por. Gaczek 1979, Kotus 2005, Parysek, Mierzejewska 2013, Staszewska i in. 2017).

Tekst niniejszy poświęcony jest poznańskiemu osiedlu Abisynia. Swoje rozważania rozpoczynam od wskazania podstawowych definicji stosowanych w artykule, następnie przechodzę do opisu Abisynii, ze szczególnym uwzględnieniem historii powstawania osiedla, i metodologii badań. Kolejna część poświęcona jest wynikom badań. Omawiam w niej wielkość abisyńskich gospodarstw domowych, kwestię dziedziczenia ich własności, liczbę zamieszkujących w nich osób niepełnoletnich, preferowane oraz posiadane przez mieszkańców środki transportu, aktywności realizowane przez nich na osiedlu oraz wreszcie – zwierzęta domowe. W dyskusji staram się wpisać swoje ustalenia w szerszą refleksję na temat dzielnicowości współczesnych polskich miast, szczególnie rozwoju tożsamości dzielnicowych.

Badania na poznańskiej Abisynii

Podstawowym celem badań, których rezultaty prezentuję w dalszej części tekstu, jest opis mieszkańców poznańskiego osiedla Abisynia. Analiza wyników posłużyła do rozważań na temat tego, jak tego typu osiedle funkcjonuje w społecznej przestrzeni miejskiej – jakie pełni funkcje i jacy są jego mieszkańcy.

Kilkakrotnie w swoim tekście stosuję pojęcie wizerunku osiedla. Przyjmuję przy tym, że rozstrzygnięcia teoretyczne i metodologiczne przydatne do lepszego poznania miasta można z powodzeniem wykorzystać w badaniu mniejszych form urbanistycznych, takich jak np. dzielnica (Lisiecki, Kubera 2015) czy właśnie osiedle. Dlatego korzystam tutaj z definicji wizerunku miasta, zaproponowanej przez Dudek-Mańkowską (2011, s. 46), według której „wizerunek miasta to zespół subiektywnych odczuć (komponenty afektywne wizerunku) i opinii (komponenty kognitywne wizerunku) jednostki oraz związków zachodzących pomiędzy tymi elementami, które powstały w wyniku napływu informacji z różnych źródeł. Komponenty afektywne wizerunku odnoszą się przede wszystkim do cech miasta, natomiast komponenty kognitywne – do jego oferty. Wizerunek miasta jest zatem mentalnym odzwierciedleniem rzeczywistości, postrzeganej przez jednostkę. Nie jest on stały i powstaje w długim czasie” (Dudek-Mańkowska 2011, s. 46).

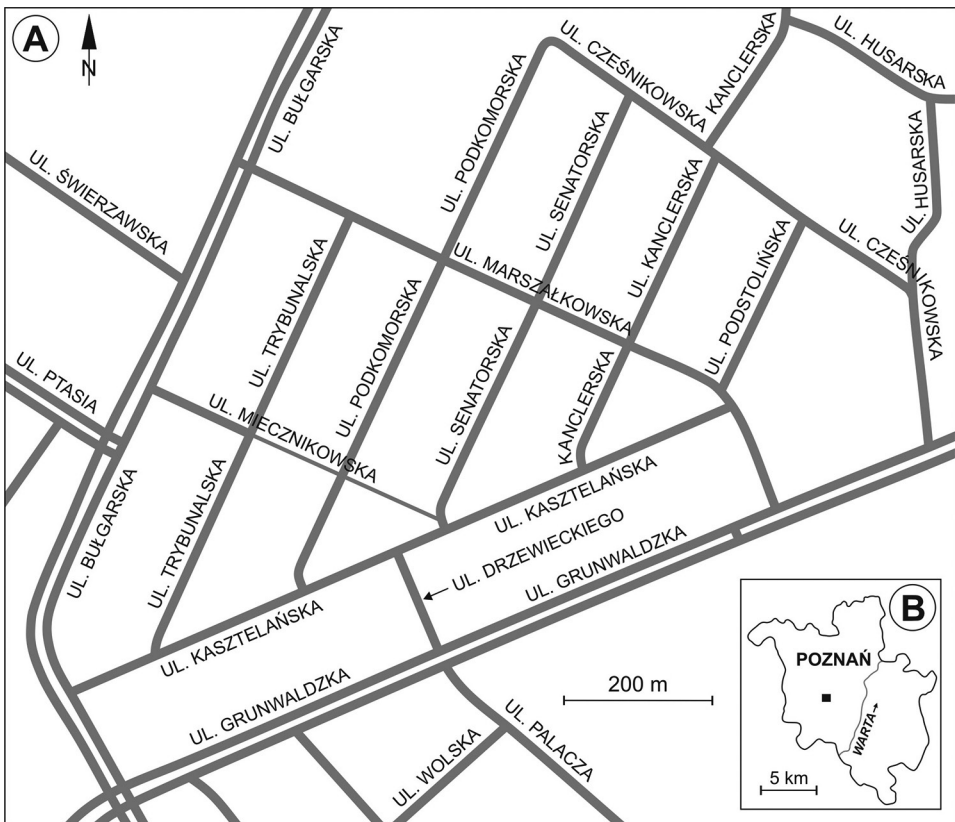
Osiedle rozumiem natomiast jako spójną jednostkę urbanistyczną charakteryzującą się podobnym typem zabudowy mieszkaniowej, będącą częścią większej całości (dzielnicy i dalej – miasta). Jest to rozumienie bliskie potocznemu oraz zbieżne z przynajmniej niektórymi definicjami stosowanymi przez innych badaczy (np. Jałowicki, Szczepański 2006, s. 389, Wallis 1971). Choć nie odwołuję się tu bezpośrednio do teorii systemów, to jednak zaproponowana przeze mnie definicja współgra z jej ogólnymi postulatami w zakresie studiów nad osiedlami, dzielnicami czy sąsiedztwami, traktującymi je wszystkie kolejno jako podsystemy większego systemu (miasta) (por. Bartłomiejski 2015). Należy jednocześnie podkreślić, że moje rozumienie osiedla jest odmienne od częstego w Polsce (także w Poznaniu) pojmowania tego terminu jako jednostki pomocniczej samorządu miejskiego.

Do badań wybrano poznańskie osiedle Abisynia, mające jednolitą zabudowę willową (tzw. wille miejskie, domy jednorodzinne i bliźniaki), wznoszoną w okresie międzywojennym i krótko po II wojnie światowej. Granice Abisynii wyznacza trójkąt tworzony przez ulice: Grunwaldzką, Bułgarską i Cześnińską (ryc. 1). Osiedle to wchodzi w skład jednostki pomocniczej miasta Poznania „Grunwald Południe” oraz jednostki obszarowej (kategoria stworzona na potrzeby systemu identyfikacji miejskiej) „Kasztelanów”.

Abisynia, jak każda struktura miejska, zmienia się w czasie. Zmienność ta dostrzegalna jest w dwóch wymiarach (Tobiasz-Lis 2016, s. 104). Z jednej strony w codziennym funkcjonowaniu jej mieszkańców, czego dotyczą głównie badania opisywane w dalszej części tekstu, ale także – z drugiej strony – w obserwowalnych wieloletnich zmianach krajobrazu miejskiego. Aby przybliżyć ten drugi aspekt, opiszę teraz historię Abisynii.

Historia osiedla sięga początku lat 30. XX w. W ramach akcji zachęcania ludności do inwestowania w budownictwo państwowy Bank Gospodarstwa Krajowego

rozpoczął sprzedaż działek na państwowych gruntach w zachodniej części Poznania. Nową dzielnicę zaprojektowali Miruta Słońska i Kazimierz Gawroński. Wytyczono ulice, rozparcelowano działki, podciągnięto media, a później także wybudowano tory tramwajowe. Projekt zakładał budowę infrastruktury pozamieszkalnej (szkoła, kościół, pawilony handlowe, boisko itd.) i był otwarty na możliwości dalszego rozwoju terytorialnego osiedla w przyszłości. Finansowanie zapewniał BGK, ale warunki otrzymania kredytu były stosunkowo trudne – trzeba było mieć 50% wkładu własnego. Choć poszczególne domy projektowane były przez różnych architektów, warunki zabudowy były bardzo ściśle określone i dopuszczały średniej wielkości domy jedno- lub dwurodzinne o jednoznacznie modernistycznym charakterze (Przybylski 2017, s. 37–136). Sprawilo to, że na nowym osiedlu domy budowali przedstawiciele klasy wyższej średniej: aby zamieszkać na Abisynii, należało mieć ponadprzeciętne możliwości finansowe. Autorami projektów domów byli najbardziej znani i najwyżej cenieni lokalni architekci. Tutejsze budynki mocno wyróżniały się na tle okazałych historyzujących rezydencji najbogatszych nowych dzielnic miasta (Sołacz, Ostroróg, Warszawskie). Okres

Ryc. 1A. Osiedle Abisynia; 1B. Umiejscowienie Abisynii w granicach administracyjnych współczesnego Poznania

międzywojenny to czas, w którym na Abisynii mieszkał wraz z rodziną założyciel instytucjonalnej socjologii w Polsce i światowej sławy socjolog miasta, Florian Znaniecki. W latach 50. XX w. osiedle powiększono o dwie nowe części: Kusze-wo zabudowane domami bliźniaczymi (jeden człon budynku miał być przeznaczony dla inteligencji, drugi dla przedstawicieli proletariackich przodowników pracy) oraz Mądralin (gdzie nowe domy budowali pracownicy szkół wyższych) (Przybylski 2017, s. 293–328). Powojenna rozbudowa kontynuowała modernistyczne tradycje, choć w uproszczonych formach. Jest przy tym o tyle ciekawa, że wpisuje się dobrze w trend osiedlowej segregacji społecznej opartej na poziomie wykształcenia, charakterystycznym dla największych miast w PRL-u – Warszawy, Krakowa i Łodzi (Marciniak 2013, s. 43).

W ciągu kilkudziesięciu lat istnienia Abisynii osiedle zostało otoczone zabudową wyższą i wielorodzinną, na jego terenie lub w najbliższej okolicy zrealizowano także inwestycje służące usługom publicznym (przedszkola, szkoły, place zabaw, boiska sportowe, sklepy, kościół). W tym kontekście najciekawsze jest sąsiedztwo wschodnie, skupiające przeważnie bloki 4-piętrowe oraz jeden 11-piętrowy punktowiec. Wybudowane one zostały pomiędzy osiedlami willi miejskich, Abisynią i Ostrorogiem, wpisując się w początkowy trend zorganizowanego budownictwa modernistycznego w PRL-u, cechujący się wykorzystaniem istniejących luk urbanistycznych i już uzbrojonych terenów (Szafrńska 2016, s. 91–103).

Międzywojenna zabudowa Abisynii (ryc. 2, 3) koncentruje się wokół ulic: Kancelerskiej, Senatorskiej i Podkomorskiej, pomiędzy ich skrzyżowaniami z Marszałkowską i Kasztelańską, ul. Kasztelańskiej pomiędzy Marszałkowską a Drzewieckiego oraz przynależnej do Abisynii części ul. Grunwaldzkiej. Mądralin (ryc. 4)

Ryc. 2. Międzywojenna zabudowa Abisynii, ulica Podkomorska (9 listopada 2021 r.)

Ryc. 3. Międzywojenna zabudowa Abisynii, ul. Kanclerska (9 listopada 2021 r.)

Ryc. 4. Mądralin, ul. Podkomorska (9 listopada 2021 r.)

obejmuje fragmenty ulic: Kanclerskiej, Senatorskiej i Podkomorskiej, pomiędzy skrzyżowaniami z Marszałkowską i Cześnikowską, a także zachodnią stroną ul. Podstolińskiej. Kuszewo (ryc. 5) obejmuje swoim zasięgiem przede wszystkim ul. Kasztelańską od Drzewieckiego do Bułgarskiej, Trybunałską oraz współtworzącą Abisynię część ul. Bułgarskiej. Wskazany wyżej podział Abisynii ma charakter przybliżony – niekiedy wśród działek zabudowanych w sposób charakterystyczny dla danego okresu zdarzają się obiekty przynależące do innego czasu zabudowy.

Ryc. 5. Kuszewo, ul. Trybunałska, w oddali Stadion Miejski (9 listopada 2021 r.)

Nazwa osiedla, powszechnie stosowana m.in. w międzywojennej prasie, jest nawiązaniem do toczącej się w tamtym okresie II wojny włosko-abisyńskiej. Uwaga opinii publicznej zwrócona była na pustyne ukształtowanie terenu afrykańskiego państwa, a na poznańskiej Abisynii w podłożu dominowały piaski (Przybylski 2017, s. 60). Ponieważ ówczesne społeczeństwo polskie gorąco popierało broniącą swojej niepodległości Abisynię, w co najmniej kilku polskich miastach powstały nowe osiedla lub nawet dzielnice nazwane na jej cześć. Warto jednak podkreślić, że zwykle były to rejony inwestycyjne przeznaczone dla najbiedniejszej ludności. Na tym tle poznańska Abisynia zdecydowanie się wyróżnia (Przybylski 2017). Nazwa Abisynia z czasem stawała się coraz mniej popularna, ustępując wspomnianym wyżej nazwom „Kuszewo”, „Mądralin”, „Grunwald Południe” (lub po prostu „Grunwald”) czy wreszcie „Kasztelanów”. Ta ostatnia związana jest z nazwami ulic na Abisynii, poświęconymi dawnym polskim urządzeniom (Cześnikowska, Marszałkowska, Podkomorska, Podstolińska, Miecznikowska,

Kasztelańska itd.) i w oficjalnym obiegu funkcjonuje od końcówki okresu międzywojennego (Przybylski 2017, s. 62). Warto jednak zaznaczyć, że Kasztelanów obejmuje także kilkanaście bloków przy ul. Husarskiej i Cześnikowskiej, niewchodzących w skład stosunkowo jednolitej urbanistycznie Abisynii. Na powrót do powszechnego użycia nazwy „Abisynia” wpłynęły dwie sprawy: powstanie w 2016 r. Stowarzyszenia Mieszkańców „Abisynia” oraz wydanie w 2017 r. książki o historii osiedla autorstwa Aleksandra Przybylskiego.

Początek XX w. pozostawił Poznań w sytuacji stosunkowo dobrze rozwiniętej substancji mieszkaniowej dla osób o wyższych dochodach. Z tego powodu w latach 1918–1939 inwestycyjnie koncentrowano się raczej na osiedlach przeznaczonych dla klasy robotniczej i osób bezdomnych (Kotus 2007, s. 145). Co za tym idzie, Abisynia jest osiedlem stosunkowo mało obecnym w społecznej świadomości, szczególnie w porównaniu do wspomnianych wcześniej Sołacza i Ostroroga. Tym, co wyróżnia ją współcześnie w porównaniu z innymi obszarami budownictwa jedno- czy dwurodzinnego, jest dobre skomunikowanie z innymi dzielnicami miasta oraz względna bliskość centrum.

Badania przeprowadzono we współpracy ze Stowarzyszeniem Mieszkańców „Abisynia”. Członkowie stowarzyszenia oraz osoby z nimi współpracujące wrzuciły sprzedający list informujący o badaniu do wszystkich skrzynek pocztowych na osiedlu w czerwcu 2019 r. We wrześniu i październiku natomiast osoby zbierające informacje chodziły po Abisynii, pukając lub dzwoniąc do drzwi każdego gospodarstwa domowego, a następnie rozdając kwestionariusze i pomagając je wypełnić. Badania były częścią większego projektu animacyjno-badawczego. Jego część badawcza, poza omawianymi tutaj kwestionariuszami gospodarstw domowych, obejmowała też samodzielnie wypełniane kwestionariusze dotyczące poczucia więzi mieszkańca z osiedlem. Choć wyniki tamtych badań zostaną poddane odrębnej analizie, w niniejszym tekście odniosłem się także do nich. Osobom przeprowadzającym badanie udało się uzyskać dane ze 112 gospodarstw domowych, podczas gdy łączną ich liczbę na osiedlu oszacowano na 359.

Wyniki badań

Gospodarstwa domowe, w których udało się przeprowadzić badanie, zamieszkują łącznie 332 osoby. Oznacza to wynik średni 2,98 na abisyńskie gospodarstwo domowe. Główny Urząd Statystyczny prognozował średnią liczbę osób w miejskim gospodarstwie domowym w Polsce w roku 2020 na 2,34 (Potyra 2016, s. 19). Wyniki badania GUS z roku 2019 dały jeszcze nieco niższy wynik – 2,32 (Barlik i in. 2020, s. 87). Różnice pomiędzy danymi GUS a omawianymi wynikami pokazują przede wszystkim potencjał powierzchniowy abisyńskich domów – z jednej strony wygodnych dla większej liczby osób, z drugiej – nieprzyjaznych dla osób prowadzących jednoosobowe gospodarstwa. Szczegółowe informacje na temat stanu osobowego badanych gospodarstw domowych pokazano w tabeli 1.

Warto zauważyć, że na Abisynii najwięcej jest gospodarstw zamieszkiwanych przez dwie osoby. Sugeruje to zamieszkiwanie przez dorosłe osoby po wyprowadzce

dzieci lub osoby bezdzietne, o ugruntowanej pozycji zawodowo-finansowej – ze względu na wysokie koszty nieruchomości, mało prawdopodobne jest, aby Abisynię zamieszkiwały powszechnie pary osób młodych, dopiero rozpoczynających karierę zawodową. Ta intuicja potwierdzana jest przez wspomniane wcześniej badania wykonane za pomocą kwestionariusza indywidualnego, w których 69% uczestników stanowiły osoby 50-letnie i starsze. Piszząc o statusie ekonomicznym mieszkańców, warto jednak zauważyć, że spośród badanych gospodarstw domowych tylko 35,7% nie zostało odziedziczonych przez obecnego właściciela. Szczegóły pokazuje tabela 2.

Do obrazu przewagi dwuosobowych gospodarstw domowych tworzonych przez osoby 50-letnie i starsze dobrze pasują wyniki dotyczące liczby dzieci na osiedlu. Aż 62,5% gospodarstw domowych nie jest zamieszkiwanych przez żadną osobą niepełnoletnią. Łącznie zaś wszystkie badane gospodarstwa zamieszkuje 77 osób poniżej 18 roku życia. Szczegóły pokazano w tabeli 3.

Próbując opisać cechy społeczne mieszkańców, zwrócono uwagę na ich zaangażowanie społeczne. W tym celu pytano, czy osoby zamieszkujące Abisynię biorą udział w zorganizowanej działalności społecznej. Szczegóły przedstawiono w tabeli 4.

Warto zauważyć, że wyniki wskazują na zdecydowanie wyższy poziom zaangażowania społecznego od poziomu typowego dla ogółu polskiej populacji (Jażdżewska 2017).

Badając funkcjonowanie osiedla w kontekście ogólnomiejskim, szczególną uwagę zwrócono na środki transportu wybierane przez abisyńczyków. W tym kontekście pytano o dojazdy do pracy, szkoły lub uczelni oraz transport wybierany w czasie wolnym. Samochód

Tabela 2. Dziedziczenie domu

Lokal odziedziczony	N	%
Tak	64	57,1
Nie	40	35,7
Nie wiem	1	0,9
Nie chcę odpowiadać	7	6,3
Suma	112	100

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 1. Liczba osób w gospodarstwie domowym

Liczba osób	Gospodarstwa domowe	
	N	%
1	14	12,5
2	39	34,8
3	18	16,1
4	27	24,1
5	11	9,8
6	1	0,9
7	0	–
8	1	0,9
9	1	0,9
Suma	112	100

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 3. Liczba osób niepełnoletnich w gospodarstwie domowym

Liczba osób niepełnoletnich	Gospodarstwa domowe	
	N	%
0	70	62,5
1	14	12,5
2	22	19,6
3	5	4,5
4	1	0,9
Suma	112	100

Źródło: opracowanie własne.

okazał się dominującym środkiem transportu w dojazdach do pracy oraz przeważającym (choć już nie tak wyraźnie) w podróży w czasie wolnym. Podróże komunikacją miejską (tramwaje i autobusy liczone łącznie) są wykorzystywane najczęściej w trakcie dojazdu do szkoły lub na uczelnie, w pozostałych kategoriach zaś są na drugim miejscu. Trzecim najchętniej wybieranym środkiem transportu do pracy oraz w czasie wolnym jest rower, przy czym w czasie wolnym niemal taki sam procent mieszkańców wybiera podróż pieszą. W dotarciu do szkoły i na uczelnie to właśnie podróż piesza znajduje się na trzecim miejscu, co wskazywać może na bliskość placówek edukacyjnych, szczególnie w porównaniu z miejscami pracy mieszkańców. Należy jednak także wziąć pod uwagę aspekt wieku. Po pierwsze, młodzież szkolna pozbawiona jest możliwości kierowania samochodem osobowym, a osoby poniżej 14. roku życia nie mogą też kierować skuterem. Po drugie, osoby młode często mają mniej obowiązków domowych i zawodowych, a przez to więcej wolnego czasu, co może sprzyjać pokonywaniu drogi pieszo. Jednocześnie, po trzecie, dysponują one zwykle mniejszymi zasobami finansowymi, co również sprzyja temu wyborowi. Po czwarte wreszcie, cieszą się zazwyczaj

Tabela 4. Zaangażowanie społeczne mieszkańców

Rodzaj organizacji	Osoby (N=332)		Gospodarstwa domowe (N=112)	
	n	%	N	%
Fundacja	35	10,5	25	22,3
Stowarzyszenie	64	19,3	45	40,2
Spółdzielnia	0	–	0	–
Związek zawodowy	10	3,0	7	6,3
Samorząd wyznaniowy	8	2,4	7	6,3
Samorząd gospodarczy	7	2,1	6	5,4
Inna	10	3,0	10	8,9

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Środki transportu wybierane przez mieszkańców Abisynii (pytanie wielokrotnego wyboru)

Środek transportu	Droga do pracy		Droga do szkoły lub na uczelnię		Podróże w czasie wolnym	
	N	%	N	%	N	%
Hulajnoga	1	0,6	3	4,1	9	3,1
Rower	24	14,5	7	9,6	60	20,8
Motocykl/skuter	3	1,8	2	2,7	6	2,1
Samochód osobowy	73	44,2	12	16,4	77	26,7
Tramwaj	32	19,4	19	26,0	52	18,1
Autobus	15	9,1	11	15,1	22	7,6
Podróż piesza	16	9,7	19	26,0	59	20,5
Inny	1	0,6	–	–	3	1,0
Suma	165	100	73	100	288	100

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Suma osób w gospodarstwach domowych angażujących się w określoną aktywność na Abisynii

Aktywność	Osoby (N=332)		Gospodarstwa domowe (N=112)	
	N	%	n	%
Praca	77	23,2	64	57,1
Edukacja	59	17,8	34	30,4
Zakupy pierwszej potrzeby	213	64,2	99	88,4
Zakupy innych produktów	101	30,4	51	45,5
Wizyta w kawiarni/cukierni	150	45,2	65	58,0
Zapraszanie rodziny lub znajomych do siebie	254	76,5	97	86,6
Wydarzenia kulturalne	115	34,6	51	45,5
Spacer	266	80,1	95	84,8
Wypoczynek czynny (sport)	147	44,3	60	53,6

Źródło: opracowanie własne.

zdrowiem wystarczająco dobrym, aby móc pozwolić sobie na dotarcie do miejsca docelowego na własnych nogach. Szczegóły pokazuje tabela 5.

Dobrym kontekstem dla powyższych wyników są odpowiedzi na pytanie, w jakie typy aktywności mieszkańcy Abisynii angażują się na własnym osiedlu, a jakie – poza nim. Szczegóły przedstawiono w tabeli 6.

Ponad połowa mieszkańców spaceruje po osiedlu (80,1%), zaprasza rodzinę i znajomych do siebie (76,5%) oraz dokonuje zakupów pierwszej potrzeby (64,2%). Wszystkie inne kategorie aktywności osiągnęły mniej niż połowę wskazań. Oznacza to konieczność częstego opuszczania osiedla przez wielu jego mieszkańców i wiąże się z korzystaniem ze środków transportu, takich jak opisywane wyżej rowery, skutery, samochody osobowe, tramwaje czy autobusy. Tym ważniejsze jest zwrócenie uwagi na sposoby zaspokajania przez mieszkańców swoich potrzeb transportowych.

Najczęściej na Abisynii występują gospodarstwa domowe posiadające 2 samochody (39,3%) i 2 rowery (24,1%). Załedwie 8,9% gospodarstw domowych nie posiada żadnego samochodu, przy czym wynik ten rośnie znacząco w przypadku rowerów (18,8%). Szczegóły prezentuje tabela 7.

Liczbę samochodów i rowerów warunkuje konieczność częstych wyjazdów poza osiedle – przede wszystkim do pracy i szkoły lub na uczelnie – oraz wolnostojąca forma zabudowy, wiążąca się z istnieniem prywatnych i wygodnych miejsc parkingowych pod domem. Względna łatwość parkowania na terenie posesji nie zmienia jednak faktu, że osiedle nie

Tabela 7. Liczba samochodów i rowerów w gospodarstwach domowych

Liczba	Samochody		Rowery	
	N	%	N	%
0	10	8,9	21	18,8
1	39	34,8	13	11,6
2	44	39,3	27	24,1
3	14	12,5	19	17,0
4	4	3,6	20	17,9
5	1	0,9	9	8,0
6<	–	–	3	2,7
Suma	112	100		

Źródło: opracowanie własne.

zostało zaprojektowane z uwzględnieniem tak dużej liczby aut, w tym pojazdów gości czy pracowników firm znajdujących się na Abisynii. Sytuacja parkingowa staje się szczególnie zła w czasie dni meczowych, kiedy na niedalekim Stadionie Miejskim odbywają się spotkania drużyn piłkarskich. Parkowanie w miejscach do tego niewyznaczonych niszczy elementy miejskiej infrastruktury, zwłaszcza chodniki oraz trawniki. Szczególnie stan tych pierwszych jest na Abisynii bardzo daleki od ideału.

Analiza danych dotyczących posiadanych przez abisyńczyków samochodów i rowerów przyniosła kilka przewidywalnych rezultatów. Otóż współczynnik korelacji *r*-Pearsona wskazuje na istnienie umiarkowanej zależności pomiędzy wielkością gospodarstwa domowego a liczbą aut ($r=0,457$, $p<0,01$) – im większe jest gospodarstwo, tym więcej samochodów posiadają osoby je tworzące. Podobnie jest w przypadku rowerów, choć tutaj zależność jest słaba ($r=0,208$, $p<0,05$). Mniej oczywiste są inne wyniki z tego zakresu tematycznego. Okazuje się, że istnieją przeciętne zależności pomiędzy liczbą samochodów w gospodarstwie domowym a liczbą osób z tego gospodarstwa, które robią zakupy pierwszej potrzeby na osiedlu, spacerują po nim i zapraszają do siebie rodzinę oraz znajomych. Te aktywności nie wymagają jednak posiadania auta. Może to świadczyć o tym, że wybór samochodu jako środka transportu niekoniecznie związany jest z odległością do pracy czy na uczelnię, ale wynika z generalnej mobilności danej osoby i jej skłonności do spędzania czasu poza domem oraz utrzymywania intensywnych kontaktów towarzyskich. Do załatwiania spraw blisko miejsca zamieszkania osoba taka może używać roweru lub poruszać się pieszo, jednak wielość spraw z dala od Abisynii skłania ją do skorzystania z samochodu osobowego. Jeśli chodzi o rowery, to związane z nimi zależności są słabe. Jedynym wyjątkiem jest umiarkowana zależność pomiędzy liczbą rowerów w gospodarstwie domowym a liczbą współtworzących je osób niepełnoletnich. Potwierdza ona wcześniejsze rozważania dotyczące wyboru roweru jako środka indywidualnego transportu przez osoby niemogące jeszcze mieć prawa jazdy.

Kolejną sprawdzaną w badaniu cechą mieszkańców Abisynii było posiadanie zwierząt. Okazuje się, że łącznie na osiedlu na stałe żyje 46 psów i 44 koty oraz 42 inne zwierzęta. Zwraca uwagę duża liczba kotów, w badaniach ogólnopolskich około dwukrotnie mniejsza niż liczba psów (na Abisynii zwierząt tych dwóch gatunków jest prawie tyle samo) (Krassowska 2014). Szczegóły przedstawiono w tabeli 8.

Warto dodać, że osoby uczestniczące w badaniu zadeklarowały obecność w gospodarstwie domowym także m.in. ryb, królików, papug i kaczek.

Ostatnim badanym elementem badań było korzystanie przez abisyńczyków z pomocy osób spoza rodziny i pomoc sąsiedzka.

Choć badanie nie zawierało takiego pytania, należy uznać, że pozasąsiedzka pomoc wiąże się najczęściej z gratyfikacją finansową. Nie jest to więc element sieci społecznego wsparcia, lecz jedna z form pracy zarobkowej dla osób ją wykonujących. Wyniki abisyńczyków znacząco przekraczają wyniki analiz na ten temat odnoszące się do ogółu polskiej populacji (Kordasiewicz 2016). W 11 (9,8%) gospodarstwach domowych pomocy lokatorom w codziennych obowiązkach

Tabela 8. Zwierzęta domowe

Zwierzę	Łącznie osobników (N=132)		Gospodarstwa domowe (N=112)	
	n	%	N	%
Pies	46	34,8	38	33,9
Kot	44	33,3	23	20,5
Gryzonie	4	3,1	4	3,6
Płazy i gady	5	3,8	3	4,5
Owady i pajęczaki	1	0,8	1	0,9
Inne	32	24,2	4	3,6

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9. Pomoc w pracach domowych udzielana przez osoby spoza rodziny

Aktywność wymagająca pomocy	Gospodarstwa domowe (N=112)	
	n	%
Sprzątanie	39	34,8
Prace w ogrodzie	49	43,8
Opieka nad dziećmi	6	5,4
Opieka nad osobami starszymi lub chorymi	5	4,5
Inna	3	2,7

Źródło: opracowanie własne.

udzielają sąsiedzi. Mimo że pomoc sąsiedzka nie wyklucza relacji opartej na finansowym wynagrodzeniu, bardziej prawdopodobna jest w tym przypadku praca nieodpłatna. Choć trudno znaleźć badania umożliwiające porównania z innymi osiedlami lub z populacją ogólną, wydaje się, że pomoc sąsiedzka jest stosunkowo dobrze rozwinięta na Abisynii.

Dyskusja wyników

Cechy urbanistyczne Abisynii czynią to osiedle nietypowym w kontekście poznańskim: jest ono jednym z nielicznych osiedli domów jednorodzinnych i willi miejskich położonych tak blisko centrum (ok. 3,5 km, 10 minut samochodem osobowym lub 15 minut komunikacją miejską). Jako jedyne przedstawia przy tym spójny modernistyczny obraz architektoniczny. Z jednej strony wyróżnia się więc spośród najstarszych tego typu osiedli w Poznaniu, przede wszystkim w kontekście historyzującej zabudowy Sołacza i mieszanej architektonicznie oraz niespójnej urbanistycznie zabudowy Ostroroga. Z drugiej strony, stanowi przykład modernistycznego planowania przestrzennego przy jednoczesnym wykorzystaniu modernistycznej architektury, kojarzonej głównie z budownictwem wielorodzinnym o zupełnie innej skali i charakterze (Monclús, Díez Medina 2016). Warto jednak zwrócić przy tym uwagę, że Abisynia ewoluowała z czasem i dziś jej charakter urbanistyczny nie jest już typowo modernistycznie monofunkcyjny. Wiele ze stojących tam domów przekształcono w biura, szczególnie od strony

ul. Grunwaldzkiej, a o ich znaczeniu dla życia osiedla świadczy przede wszystkim wysoki wskaźnik osób mieszkających i jednocześnie pracujących w granicach Abisynii.

Integralność przestrzenna Abisynii, trwająca do dziś, warunkuje zachowanie wrażenia zatopienia osiedla w zieleni, a także poczucie reprezentacyjności przy zachowaniu proporcji przyjaznych dla pojedynczego człowieka. Są to cechy charakterystyczne również dla innych dzielnic willowych o spójnym charakterze (Wojtas-Harań 2019, s. 71), tworzące z nich atrakcyjne miejsce do życia i pracy. Zachowanie osiedla w stanie mało zmienionym przez tyle lat, a jednocześnie jego spójny architektonicznie charakter, mogą ułatwić uczynienie z niego atrakcji turystycznej. Choć modernistyczna architektura nie jest głównym magnesem turystycznym w środkowej Europie, to jednak coraz więcej polskich miast próbuje ją wykorzystać dla przyciągnięcia uwagi zwiedzających o mniej typowych oczekiwaniach. W Polsce robi to oczywiście Gdynia, ale także Katowice (z częścią Ligoty) czy Wrocław (z tzw. Wuwą na Dąbiu). Nawet jednak na tle tego typu przykładów Abisynia wydaje się najbardziej jednorodnym – i przez to atrakcyjnym – osiedlem. Uczynienie z Abisynii atrakcji turystycznej z pewnością pomogłoby skłonić władze miejskie do odpowiednich działań o charakterze rewaloryzacyjnym, szczególnie w zakresie infrastruktury drogowej, a w dalszej perspektywie do działań rewitalizacyjnych. Rewitalizacja czy też wzmoczona rewaloryzacja niesie ze sobą jednak liczne niebezpieczeństwa (Nowak 2015), z utratą poczucia prywatności i zwiększonym hałasem czy wzrostem cen nieruchomości na czele. Ten ostatni może być co prawda oceniany pozytywnie przez niektórych mieszkańców, ale spowoduje utratę ciągłości pokoleniowej populacji osiedla, ponieważ dla większości właścicieli bardziej racjonalnym wyborem będzie sprzedaż nieruchomości niż potencjalne przekazanie jej własnym dzieciom w przyszłości.

W wymiarze społecznym Abisynia także zdaje się wyróżniać wśród innych miejskich osiedli, przede wszystkim średnim stanem osobowym gospodarstwa domowego, dużym zaangażowaniem mieszkańców w działalność społeczną oraz korzystaniem przez nich z pomocy w radzeniu sobie z obowiązkami domowymi. Wszystko to tworzy wizerunek miejsca zamieszkania przedstawicieli wyższej klasy średniej. Biorąc pod uwagę dane o stosunkowo niewielkiej wymianie właścicieli w kontekście pokoleniowym (zdecydowana większość właścicieli odziedziczyła swój dom), mówić można o spójnym historycznie obrazie Abisynii. Tłumaczy to istnienie silnej lokalnej społeczności, z której wyrastają sąsiedzkie organizacje (stowarzyszenie mieszkańców, minigaleria sztuki). Istnienie tylu inicjatyw i sprawnie działającej dobrowolnej organizacji świadczy o społecznej ciągłości Abisynii (Madurowicz 2017, s. 285). Osobom, które znają się od lat, często wychowywały się w sąsiadujących domach i chodziły do tych samych szkół, łatwiej jest tworzyć zorganizowaną sąsiedzka wspólnotę i stopniowo instytucjonalizować swoją współpracę. Jest to tym bardziej istotne, że Abisynia nie ma osobowości prawnej, nie tworzy również całości w rozumieniu władz samorządowych. Funkcjonując w ramach jednej jednostki pomocniczej z osiedlami o zabudowie wielorodzinnej i znacznie większej liczbie mieszkańców, jest zagrożona marginalizacją. Próby systemowego rozwiązania tego problemu, niedotyczącego przecież tylko

Abisynii, poprzez wydzielenie tzw. rejonów (Bul 2018), nie doczekały się na razie realizacji. Zrzeszanie się i tworzenie nowych bytów organizacyjnych jest więc zrozumiałe jako przejaw walki o własne interesy. Sprawne działanie takich organizacji warunkowane jest z kolei przez kapitał społeczno-kulturowy ich członków, powiązany ze statusem ekonomicznym mieszkańców i długością trwania gospodarstwa domowego w danym miejscu. W obu tych kryteriach Abisynia wypada stosunkowo dobrze. Współgra to z silnym wzmożeniem tożsamościowym, którego przejawem są np. działania stowarzyszenia mające na celu upamiętnianie znanych mieszkańców osiedla, wystawy prac artystycznych mieszkańców, wspólne działania na rzecz czystości otoczenia i wspólne dbanie o zielen miejską, a także próby wpływania na władze miejskie i firmy prywatne w celu zachowania charakterystycznych cech architektury i infrastruktury. Konflikty z władzami miejskimi czy innymi organizacjami traktowanymi jako zewnętrzne wpływają oczywiście zwrotnie na powstanie tożsamości „dzielnicowej” czy też „osiedlowej” (Lisiecki, Kubera 2015, s. 135). Działalność stowarzyszeń mieszkańców można jednak odczytywać także jako zamierzony odgórnie, choć nieco spóźniony, efekt reform samorządowych w Polsce. Organizacje takie jak te założone przez abisyńczyków byłyby w tej interpretacji „drugą nogą” reformy samorządowej (Matczak i in. 2015, s. 348).

W świetle przeprowadzonych badań problemowe wydaje się powszechne wykorzystywanie przez mieszkańców osiedla samochodów osobowych. Abisynia jest nie tylko położona blisko centrum, ale ma bardzo dobre połączenia z nim oraz z innymi dzielnicami poprzez system komunikacji miejskiej. Na abisyńskich przystankach wsiąść można do 4 linii tramwajowych, 4 linii autobusowych dziennych i 3 linii autobusowych nocnych. Zaledwie kilka minut od granic osiedla znajdują się przystanki kolejnych 4 linii autobusowych dziennych i 1 nocnej. Mimo relatywnej popularności komunikacji miejskiej wśród mieszkańców osiedla, wydaje się, że wciąż istnieje potencjał dla jeszcze większego wykorzystania środków transportu zbiorowego. Podobnie ma się rzecz z transportem rowerowym, wykorzystywanym obecnie przede wszystkim w czasie wolnym. Jednak ze względu na istnienie siedzib wielu firm oraz sąsiedztwo stadionu, nawet jeśli abisyńczycy zaczęliby rezygnować z posiadania samochodów, sytuacja parkingowa na osiedlu prawdopodobnie nie uległaby zmianie. Jedynym efektywnym dla mieszkańców sposobem poprawy tej sytuacji byłoby rozszerzenie na Abisynię miejskiej strefy płatnego parkowania, przy czym wiązałoby się to również z poniesieniem przez osiedlowych właścicieli samochodów kosztów abonamentu w wysokości ustalonej dla mieszkańców danej strefy. Pewną alternatywą dla korzystania z samochodów może być powszechniejsze korzystanie z rowerów, choć już dziś są one na osiedlu dość popularne. Wydaje się, że wyznaczenie nowych dróg rowerowych nie dodałoby atrakcyjności temu rodzajowi transportu – ulice na terenie Abisynii są wąskie, a ruch jest spokojny, dodatkowo często wchodzą na nie piesi z powodu wąskich i zastawionych samochodami chodników. W swoim ogólnym obrazie ulice te przypominają typowe drogi wewnętrzne. Ponadto na większości dopuszczony jest kontraruch rowerowy, a na dwóch ruchliwych ulicach granicznych (Bułgarska i Grunwaldzka) istnieją ścieżki rowerowe z sześcioma przejazdami

prowadzonymi na Abisynię. Na granicy Abisynii znajduje się też stacja roweru miejskiego, jednak ze względu na upowszechnienie się tzw. rowerów miejskich czwartej generacji (bezstacyjnych), traci ona na znaczeniu. Nigdzie w najbliższej okolicy nie ma natomiast parkingu dla rowerów i stacji naprawczej. Być może stworzenie tych dwóch na terenie Abisynii lub blisko niej ułatwiłoby mieszkańcom wybór roweru jako głównego środka transportu.

Podsumowanie

Badania na poznańskim osiedlu Abisynia pozwoliły uzyskać podstawowe dane na temat cech społeczno-demograficznych jego mieszkańców. Wyniki badań, wraz z wiedzą historyczną i obserwacją działania lokalnych aktywistów, tworzą spójny wizerunek osiedla wyższej klasy średniej, którego cechy nie zmieniły się znacząco od kilkudziesięciu lat. Dzisiejsze bołaczki Abisynii są podobne do tych, które charakteryzują inne polskie osiedla: jest tutaj zbyt wiele samochodów, a infrastruktura publiczna w niektórych przypadkach podlega przyspieszonej degradacji.

W porównaniu ze średnią dla całej polskiej populacji, abisyńczycy częściej angażują się społecznie, częściej korzystają z pomocy domowej, ich gospodarstwa domowe są nieco większe, a tworzący je ludzie – trochę starsi. Także proporcje właścicieli psów i kotów są odmienne niż generalnie w Polsce i prawie wyrównane.

Podziękowania

Dziękuję członkom Stowarzyszenia Mieszkańców „Abisynia” zaangażowanym w realizację badania, szczególnie pani Karolinie Domagalskiej i panu Aleksandrowi Przybylskiemu. Za pomoc dziękuję także dr. Jackowi Kuberze i mgr. Przemysławowi Rurze z WS UAM.

Literatura

- Barlik M., Jacyków D., Lewandowska B., Mirosław J., Siwiak K., Wągrowska U. 2020. Budżety gospodarstw domowych w 2019 r. Zakład Wydawnictw Statystycznych – Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.
- Bartłomiejski R. 2015. Mieszkańcy osiedla w sytuacji konfliktu ekologicznego w mieście. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Bul R. 2018. Problemy funkcjonowania jednostek pomocniczych samorządu terytorialnego na przykładzie miasta Poznania. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, 12: 79–95.
- Dudek-Mańkowska S. 2011. Koncepcja wizerunku miasta. [W:] A. Grzegorzczak, A. Kochaniec (red.), *Kreowanie wizerunku miast*. Wyższa Szkoła Promocji, Warszawa, s. 42–67.
- Gaczek W.M. 1979. Struktura przestrzeni rezydencjalnej Poznania. Studium analizy czynnikowej. Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa–Poznań.
- Gans H.J. 2015. America's Two Urban Sociologies. *City&Community*, 14(3): 239–241.
- Jałowiecki B., Szczepański M.S. 2006. Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa.
- Jażdżewska M. 2017. Aktywność społeczna Polaków. *Zeszyty Naukowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego*, 7: 146–158.

- Kordasiewicz A. 2016. (U)slugi domowe: przemiany relacji społecznych w płatnej pracy domowej. Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu/Fundacja na rzecz Nauki Polskiej, Toruń–Warszawa.
- Kotus J. 2005. Społeczne dylematy w przestrzeni miejskiej. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Kotus J. 2007. Natura wielkomiejskich sąsiedztw. Analiza subsąsiedzkich i sąsiedzkich terytorialnych podsystemów społecznych w Poznaniu. Wydawnictwo Naukowe UAM, Poznań.
- Krassowska U. 2014. Zwierzęta w polskich domach. TNS Polska, Warszawa.
- Lisiecki S., Kubera J. 2015. O zasadności badań nad tożsamością dzielnic miast. Poszukiwanie nowych-starych tożsamości. *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Sociologica*, 54: 127–139.
- Madurowicz M. 2007. Miejska przestrzeń tożsamości Warszawy. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Madurowicz M. 2017. Ciągłość miasta. Prolegomena. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa.
- Majer A. 2010. Socjologia i przestrzeń miejska. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Marcińczak S. 2013. Segregacja społeczna w mieście postsocjalistycznym. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Matczak P., Jeran A., Mączka K., Nowak M., Śliwa P. 2015. Aktywizacja społeczna wspólnot terytorialnych w Polsce z perspektywy ćwierćwiecza samorządu terytorialnego. *Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny*, 77/3: 335–349.
- Monclús J., Díez Medina C. 2016. Modernist housing estates in European cities of the Western and Eastern Blocs. *Planning Perspectives*, 31/4: 533–562.
- Nowak M. 2015. Mieszkaniec a użytkownik zewnętrzny – perspektywa krytyczna. *Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*, 31: 7–16.
- Parysek J.J., Mierzejewska L. 2013. Życie miasta: studium Poznania. Miasto i jego mieszkańcy. Bogucki Wydawnictwo Naukowe, Poznań.
- Potyra M. 2016. Prognoza gospodarstw domowych na lata 2016–2050. Główny Urząd Statystyczny, Warszawa.
- Przybylski A. 2017. Abisynia – osiedle na poznańskim Grunwaldzie. Wydawnictwo Miejskie Poznań, Poznań.
- Sagan I. 2008. Miasto jako przedmiot badań geografii. [W:] B. Jałowicki (red.), *Miasto jako przedmiot badań naukowych w początkach XXI wieku*. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, s. 105–119.
- Staszewska S., Wronkowski A., Kaczmarek P., Donderowicz M. 2017. Analiza infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji. [W:] P. Ciesiołka (red.), *Uwarunkowania i kierunki działań rewitalizacyjnych w Poznaniu*. Instytut Geografii Społeczno-Ekonomicznej i Gospodarki Przestrzennej UAM, Poznań, s. 67–80.
- Szafrańska E. 2016. Wielkie osiedla mieszkaniowe w mieście postsocjalistycznym. Geneza, rozwój, przemiany, percepcja. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Tobias-Lis P. 2016. Czas w przestrzeni miasta. Przykład Łodzi. Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź.
- Wallis A. 1971. Socjologia i kształtowanie przestrzeni. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa.
- Wojtas-Harań A. 2019. Detached House – Between Luxury and Economy. The District of Szklarska Poręba – The Specificity of the Development. *Architectus*, 58/4: 59–72.

The estate and its inhabitants. Households in the Abisynia estate in Poznań

Abstract: The article presents an image of the Abisynia housing estate in Poznań through the perspective of selected characteristics of its inhabitants. Abisynia consists of single-family houses, semi-detached houses and the so-called city villas. The analysis was based on the results of a household survey. The research concerned basic issues related to living, such as: the number of people in the household, the number and type of pets kept, means of transport used, activities undertaken in the immediate vicinity. The analysis shows that Abisynia is now a mixed-use area with the residential function still predominating. The social image of Abisynia is very coherent and basically unchanged

over the years: the estate is inhabited by representatives of the upper middle class. Abyssinia's tender spots are similar to those of other Polish households: there are too many cars here, and in some cases the public infrastructure is subject to accelerated degradation.

Key words: urban sociology, housing estate, Poznań